

**นวัตกรรมการศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ
เพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนด้วย
รูปแบบ SMILE Model ของโรงเรียนค่ายบางระจันวิทยาาคม
EDUCATIONAL INNOVATIONS IN ACADEMIC ADMINISTRATION
TO DEVELOP STUDENTS' ENTREPRENEURIAL SKILLS USING
THE SMILE MODEL OF KAIBANGRACHANWITTAYAKOM SCHOOL**

เรวัฒน์ พรหมสะโร

Rawat Promsaro

สาขาวิชาพุทธบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Buddhist Educational Administration Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: rawat.pr@kbws.ac.th, 087-4092561

Received April 2, 2024; Revised April 22, 2024; Accepted April 22, 2024

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อนำเสนอนวัตกรรมการศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนด้วยรูปแบบ SMILE Model ผู้เขียนได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา โดยในกระบวนการสร้างและพัฒนารูปแบบนวัตกรรม ได้ดำเนินการทดลองใช้นวัตกรรมในโรงเรียนค่ายบางระจันวิทยาาคม อำเภอค่ายบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ซึ่งจากการพัฒนา พบว่า รูปแบบนวัตกรรม SMILE Model ประกอบไปด้วยกระบวนการ 5 ขั้นตอนหลัก คือ 1) S : Study การศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล 2) M : Management การวางแผนจัดการ 3) I : Implementation การดำเนินการตามขั้นตอน 4) L : Learning Assessment การประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน 5) E : Expansion การพัฒนาต่อยอด ซึ่งสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ในระดับมัธยมศึกษา ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการ โดยผู้บริหารสถานศึกษาสามารถปรับใช้ให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษาและความต้องการของผู้เรียน ซึ่งการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการสอดคล้องกับจุดมุ่งเน้นของรัฐบาลที่ต้องการส่งเสริมให้คนไทยในยุค 4.0 มีคุณลักษณะของความเป็นผู้ประกอบการ ในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศตามยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 เพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนในศตวรรษที่ 21 และเป็นการพัฒนาผู้เรียนตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 ที่ต้องการพัฒนากำลังคนทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยเฉพาะความสามารถในงาน หรือขีดความสามารถตามตำแหน่งงาน ทักษะในการใช้ชีวิต การแก้ปัญหา การมีแนวคิดของผู้ประกอบการมากขึ้น

คำสำคัญ: งานวิชาการ, ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ, นวัตกรรม

Abstract

The purpose of this article is to present educational innovations in academic administration to develop students' entrepreneurial skills using the SMILE Model. The author has studied the principles, concepts, theories, and research related to development. The process of creating and developing the innovation model was carried out to try out the innovation in Kaibangrachanwitthayakom School. Khai Bang Rachan district, Singburi Province. From the development, it was found that the SMILE Model innovation model consists of 5 main steps: 1) S: Study 2) M: Management 3) I: Implementation 4) L : Learning Assessment, assessing 5) E : Expansion. The SMILE Model can be used to benefit the academic administration of secondary educational institutions in developing students' entrepreneurial skills and the school administrators can adjust it to suit the context of the school and the needs of the students. The development of entrepreneurial skills is consistent with the government's focus on promoting Thai citizens in the 4.0 era to have entrepreneurial characteristics to drive the country's economy according to the Thailand 4.0 strategy to create stability, prosperity and sustainability in 21st century. Furthermore, it contributes to the development of students in accordance with the National Economic and Social Development Plan No. 13, which emphasizes the quantitative and qualitative, especially job abilities or competencies according to job positions, life skills, problem-solving abilities, and having more entrepreneurial ideas.

Keywords: Academic work, Entrepreneurial skills, Innovation

บทนำ

ประเทศไทยได้มีการกำหนดนโยบายในการบริหารประเทศ เพื่อเป็นกรอบในการพัฒนานั้นคือ ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ.2561-2580) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่ การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งในยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความสามารถในการแข่งขัน ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นไปที่การสร้างและส่งเสริมการพัฒนาผู้ประกอบการยุคใหม่ ทั้งในระดับเล็กไปจนถึงระดับรายใหญ่ วิสาหกิจชุมชน หรือวิสาหกิจเพื่อสังคม รวมทั้งเกษตรกร ให้เป็นผู้ประกอบการที่มีทักษะและจิตวิญญาณของการเป็นผู้ประกอบการมีความสามารถในการแข่งขันและมีอัตลักษณ์ชัดเจน โดยมีนวัตกรรมใน 3 ด้าน คือ นวัตกรรมในการสร้างโมเดลธุรกิจ นวัตกรรมในเชิงสินค้าและบริการ และนวัตกรรมในการผลิตและบริการ อีกทั้งมีความเป็นผู้ประกอบการที่ “ผลิตเก่ง ขายเก่ง” หรือ “ซื้อเป็น ขายเป็น” สามารถเข้าถึงตลาดทั้งในและต่างประเทศได้อย่างมีศักยภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ประกอบการมีธรรมาภิบาลในการดำเนินงาน (สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2562)

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก การพัฒนากำลังคนของประเทศเพื่อเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางโครงสร้างที่สำคัญนั้น พัฒนาทุนมนุษย์นับว่าเป็นสิ่งแรกที่ต้องให้ความสำคัญ นั่นคือ การยกระดับการศึกษา พัฒนาระบบการเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยี รวมถึงการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรม ด้านการศึกษา ซึ่งจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 มีเป้าหมายสำคัญในหมวดหมู่ที่ 12 คือการพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่ ที่ทุกช่วงวัยจะต้องได้รับการพัฒนาในทุกมิติให้สมรรถนะที่สูงขึ้น สอดคล้องกับความต้องการของภาคการผลิต มีความสามารถในการสร้างงาน และสร้างผู้ประกอบการอัจฉริยะ ที่มีศักยภาพในการสร้างนวัตกรรมใหม่ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี, 2565) จะเห็นได้ว่า เป้าหมายในอนาคตของการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการเป็นที่ต้องการและมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับการพัฒนาประชากรทุกช่วงวัย ซึ่งวัยที่จะสามารถเรียนรู้และพัฒนาได้ดีที่สุดย่อมต้องเริ่มตั้งแต่อยู่นในโรงเรียน เพื่อปลูกฝังทักษะและฝึกฝนกระบวนการคิด กระบวนการทำงานสู่การเป็นผู้ประกอบการรุ่นใหม่

ปัจจุบันการศึกษาในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาเน้นในการส่งเสริมผู้เรียน โดยมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานนั้น กำหนดให้ผู้เรียนศึกษาใน 8 กลุ่มสาระวิชา เพื่อพัฒนาผู้เรียนเข้าสู่ระดับอุดมศึกษา ซึ่งสะท้อนผลการจัดการศึกษาได้จากการทดสอบระดับชาติ มีการมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะที่สำคัญคือ การสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) แต่พบว่ายังขาดการส่งเสริมผู้เรียนในด้านทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญและสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบัน อีกทั้งทักษะการเป็นผู้ประกอบการดังกล่าวยังเป็นจุดเน้นสำคัญในยุทธศาสตร์ชาติ และถึงแม้ว่าแผนการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2560-2579 ได้มุ่งเน้นในด้านของทักษะและนวัตกรรม เพื่อให้เกิดอาชีพที่จะสามารถนำไปส่งเสริมให้ระบบเศรษฐกิจของประเทศดีขึ้น แต่ระบบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ยังขาดการสนับสนุนและความชำนาญในการฝึกปฏิบัติและส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการเป็นผู้ประกอบการดังกล่าว จึงทำให้ผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาแล้วไม่สอดคล้องกับความต้องการของสภาพสังคมในปัจจุบัน

โรงเรียนค่ายบางระจันวิทยาคมเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง นักเรียนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในอำเภอค่ายบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ผู้ปกครองของนักเรียนและชุมชนประกอบอาชีพเกษตรกรรม และรับจ้าง ประกอบกับข้อมูลการจัดทำสำรวจปัจจัยเพื่อนำมาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียนค่ายบางระจันวิทยาคม ผู้บริหาร ครูและบุคลากรมีความต้องการให้เพิ่มทักษะที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตรจริง เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพสังคม เศรษฐกิจในปัจจุบัน และสอดคล้องกับการส่งเสริมทักษะในศตวรรษที่ 21 และจากรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) พบว่านักเรียนที่สำเร็จการศึกษาร้อยละ 11.54 ไม่ประสงค์ศึกษาต่อเพื่อไปประกอบอาชีพ เนื่องจากนักเรียนไม่มีความพร้อมด้านทุนทรัพย์ ประกอบกับสายการเรียนที่ตนเองเรียนไม่ตรงตามความสนใจ ทางโรงเรียนจึงเล็งเห็นว่าทักษะการเป็นผู้ประกอบการเป็นหนึ่งในทักษะที่จำเป็นที่จะสามารถพัฒนานักเรียนได้ สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่ให้คนในครอบครัวเพื่อสร้างรายได้ อีกทั้งนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในอนาคต เป็นการเพิ่มโอกาสให้ตนในการมีทางเลือกด้านอาชีพเพิ่มเติม

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าวข้างต้น การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ระบบการศึกษาต้องพัฒนาผู้เรียนและยังเป็นหนึ่งในทักษะสำคัญแห่งศตวรรษที่ 21 ดังนั้น การสร้างทักษะการเป็นผู้ประกอบการ จึงเป็นหนึ่งในแนวทาง

การพัฒนาที่สอดคล้องกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ เพื่อสร้างความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในศตวรรษที่ 21 ประกอบกับในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเป็นงานหลักในการขับเคลื่อน การยกระดับคุณภาพของผู้เรียน จึงต้องมีการวางแผนกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถบรรลุ วัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บทความวิจัยนี้จะนำเสนอแนวคิดการศึกษาด้านการบริหารงาน วิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนด้วยรูปแบบ SMILE Model เพื่อใช้เป็นแนวทาง ในการบริหารสถานศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

การบริหารวิชาการ เป็นกระบวนการดำเนินงานภายในสถานศึกษา ที่มุ่งพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ผ่านการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ การทำแผนการสอน การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน การสื่อสาร การวัดและประเมินผล การนิเทศการสอน และการบริหาร สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น และตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและสังคม

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดหลักการบริหารวิชาการ ไว้ 5 ประการ คือ 1) ยึดหลักให้สถานศึกษา จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและสอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการของชุมชนและสังคมอย่างแท้จริง โดยมีครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม 2) มุ่งส่งเสริมสถานศึกษาให้จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด 3) มุ่งส่งเสริมให้ชุมชน และสังคมมีส่วนร่วมในการกำหนดหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายและแหล่งเรียนรู้ 4) มุ่งจัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานโดยจัดให้มีดัชนีชี้วัดคุณภาพการจัดหลักสูตรและกระบวนการ เรียนรู้ และสามารถตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษาได้ทุกช่วงชั้น ทั้งระดับเขตพื้นที่การศึกษาและ สถานศึกษา 5) มุ่งส่งเสริมให้มีการร่วมมือเป็นเครือข่าย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพในการจัดและ พัฒนาคุณภาพการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2550)

จุดมุ่งหมายของการบริหารวิชาการอยู่ที่การสร้างนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรม และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่ต้องการ งานวิชาการนั้นเป็นภาพความสำเร็จของโรงเรียน โดยพิจารณา จากคุณภาพของผลผลิต คือ ตัวนักเรียน ดังนั้นคุณภาพของผลผลิตจึงขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ด้านวิชาการของโรงเรียน การบริหารวิชาการจึงเป็นภารกิจหลักที่สำคัญของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้อง รับผิดชอบ เอาใจใส่ พัฒนาวิชาการให้มีความก้าวหน้าเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ในอนาคต (จรูญ แก้วเอียน, 2557)

แนวคิดเกี่ยวกับทักษะการเป็นผู้ประกอบการ

การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการ (Entrepreneurship) ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญ ในศตวรรษที่ 21 ที่มีความจำเป็นต้องได้รับพัฒนาอย่างเร่งด่วนให้เกิดกับผู้เรียน ในการกำหนดเป็นกรอบ แนวคิดและแนวทางสำคัญในการจัดการเรียนรู้ในเนื้อหาเชิงสหวิทยาการ (Interdisciplinary) โดยมุ่ง การส่งเสริมผ่านการบูรณาการในเนื้อหาวิชาหลัก และสอดคล้องกับแนวคิดในเรื่องทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในด้านการเป็นผู้ประกอบการ ซึ่งหมายรวมถึง 1) รู้วิธีการที่เหมาะสมสำหรับการสร้างตัวเลือก

เชิงเศรษฐศาสตร์ 2) เข้าใจบทบาทในเชิงเศรษฐศาสตร์ที่มีต่อสังคมและ 3) ใช้ทักษะการเป็นผู้ประกอบการในการยกระดับและเพิ่มประสิทธิภาพด้านอาชีพ เข้าไปในการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศต่าง ๆ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) โดยทักษะการเป็นผู้ประกอบการเกี่ยวข้องกับความสามารถในกระบวนการบ่งชี้ถึงโอกาสรวมถึงการสร้างสรรค์โอกาส และความสามารถในการหาหรือระดมทุนจากโอกาสที่ได้พบ จนสามารถพัฒนาและนำไปดำเนินจนออกมาเป็นแผนธุรกิจเพื่อให้โอกาสที่ได้พบเจอนั้นเกิดขึ้นมา และนำมาสร้างเป็นธุรกิจได้จริง นอกจากนี้ยังมีหลักฐานที่ปรากฏได้ว่ามีปัจจัยเชิงบวกที่มีความสัมพันธ์ระหว่างทักษะความเป็นผู้ประกอบการกับการประสบความสำเร็จในธุรกิจ ซึ่งทักษะการเป็นผู้ประกอบการนี้สามารถที่จะมีการสอนและเรียนรู้ได้ โดยวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดคือ การพัฒนาทักษะผู้ประกอบการผ่านการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงผ่านการพัฒนาการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาในการทำธุรกิจจริง

ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ หมายถึง การดำเนินกิจกรรม หรือการมีความรู้ในการที่จะสร้างธุรกิจหรือดำเนินกิจการให้ประสบความสำเร็จ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ ความสามารถในการเป็นผู้ประกอบการถูกพิจารณา จากรูปแบบที่เฉพาะและคุณลักษณะที่มีคุณภาพในด้านการประกอบกิจการ การดำเนินงานให้สำเร็จ ในการศึกษาทักษะดังกล่าว จะกล่าวถึง ความเป็นไปได้ในการเรียนรู้การประยุกต์ใช้คุณลักษณะในการดำเนินงานการประกอบกิจการ การทำงานร่วมกัน ระหว่างสังคมชุมชน และสิ่งแวดล้อม ซึ่งทฤษฎีเรื่องของแนวคิดทฤษฎีฐานทรัพยากรจะเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการอธิบายคุณประโยชน์ของความสามารถของผู้ประกอบการต่อทักษะในการเป็นผู้ประกอบการในการที่จะฝึกปฏิบัติ และมีความรู้ในการก่อให้เกิดคุณลักษณะในองค์กร เช่นการสร้างรายได้เปรียบในการแข่งขันจากการใช้ทรัพยากรที่ทำให้ลอกเลียนแบบได้ยาก (Abdullah, Syed and Rajennd, 2019) ซึ่งทักษะการเป็นผู้ประกอบการโดยประกอบด้วย 4 ทักษะ คือ การมีความคิดสร้างสรรค์ การบริหารเวลา การสร้างเครือข่าย และการสื่อสาร

เมื่อกล่าวถึงทักษะผู้ประกอบการในบริบทของการศึกษาจะมีความคิดหลากหลาย แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ บ้างอาจกล่าวว่าผู้ที่เรียนหรือศึกษาในหลักสูตรอาจหมายถึงผู้ที่ถูกกระตุ้นให้สร้างธุรกิจหรือบริษัทของตนเอง ซึ่งอาจดูเป็นนิยามที่ค่อนข้างจำกัดมากเกินไป แต่ยังมีอีกหลายมุมมองที่มองว่าไม่จำกัดอยู่แค่ที่การสร้างองค์กรหรือบริษัท แต่ยังมองไปถึงการทำให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์ มองหาและมุ่งไปยังโอกาสใหม่ๆ มีการทำงานแบบเชิงรุกเพื่อสามารถควบคุมสถานการณ์และโอกาสที่เกิดขึ้นรวมทั้ง สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ (Lackéus, M., 2015) ทักษะความเป็นผู้ประกอบการนั้นยังเกี่ยวข้องกับความสามารถในการสร้างสรรค์โอกาส และความสามารถในการหาหรือระดมทุนจากโอกาสที่ได้พบ จนสามารถพัฒนาและนำไปดำเนินจนออกมาเป็นแผนธุรกิจเพื่อให้โอกาสที่ได้พบเจอนั้นเกิดขึ้นมา และนำมาสร้างเป็นธุรกิจได้จริง นอกจากนี้ยังมีหลักฐานที่ปรากฏได้ว่ามีปัจจัยเชิงบวกที่มีความสัมพันธ์ระหว่างทักษะความเป็นผู้ประกอบการกับการประสบความสำเร็จในธุรกิจ ซึ่งทักษะการเป็นผู้ประกอบการนี้สามารถที่จะมีการสอนและเรียนรู้ได้ โดยวิธีการที่มีประสิทธิภาพที่สุด คือ การพัฒนาทักษะผู้ประกอบการผ่านการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงทั้งในและนอกห้องเรียน (Johnson, et al., 2015)

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นรูปแบบกระบวนการของการจัดการเรียนการสอน โดยการสอนสนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในชั้นเรียนมากที่สุด มุ่งเน้นให้เกิดการลงมือปฏิบัติจริง โดยมีครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการให้คำแนะนำ ดูแล คอยเป็นที่ปรึกษา ทำหน้าที่เป็นโค้ชและพี่เลี้ยง (Coach & Mentor) ซึ่งครูจะต้องพยายามในการหาเทคนิคและรูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ และแหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ด้วยการใช้สติปัญญา การคิด วิเคราะห์ เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ บ่งบอกถึงการมีสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 มีทักษะวิชาการ ทักษะชีวิต และทักษะวิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

Active Learning เป็นการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการสร้างสรรคทางปัญญา ซึ่งมุ่งเน้นไปที่กระบวนการเรียนรู้มากกว่าเนื้อหาวิชา เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ หรือสร้างความรู้ให้เกิดขึ้นในตนเอง ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง โดยมีสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นเครื่องมือในการ กระตุ้น หรืออำนวยความสะดวก ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เป็นกระบวนการคิดขั้นสูง (Higher order thinking) นั่นคือ ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินค่า จากกิจกรรมที่ปฏิบัติ ส่งผลให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์อื่น ๆ ได้ (สถาพร พงษ์พิบูล, 2558) โดยนักวิชาการได้นิยามความหมายของการเรียนรู้เชิงรุก ดังนี้

ดิเรก พรสีมา (2559) มีความเห็นว่า Active Learning คือ การจัดกิจกรรมการสอนที่มีช่วยให้ผู้เรียนแต่ละคนมีความกระตือรือร้นกับการเรียนรู้ เกิดการคิดค้นหาความรู้และคำตอบอยู่ตลอดเวลา (Active Learner) โดยกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดขึ้นนั้นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้องกับคำว่า Work-based Learning หรือ Work-integrated Learning จะเป็นผลทำให้นักเรียนและครูค้นพบความรู้ใหม่ สร้างสรรคความรู้ใหม่ และสร้างนวัตกรรมใหม่ได้ ผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้จากการแก้ปัญหาจากการลงมือกระทำด้วยตนเอง

มหาวิทยาลัยทักษิณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (2561) ได้ให้ความหมายว่า การเรียนเชิงรุก คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอนกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง (Higher -Order Thinking) ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ไม่เพียงแต่ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ถามคำถาม อภิปรายร่วมกันและลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึงความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

วารินทร์พร ฟันเฟื่องฟู (2562) สรุปว่า การจัดการเรียนรู้ Active Learning เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นบทบาทและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน ในแต่ละกิจกรรมที่ทำผู้เรียนจะต้องได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง โดยครูทำหน้าที่ให้คำแนะนำ คอยชี้แนะ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการปฏิบัติ หรืออำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียน และการนำเสนอข้อมูลจากการค้นพบ

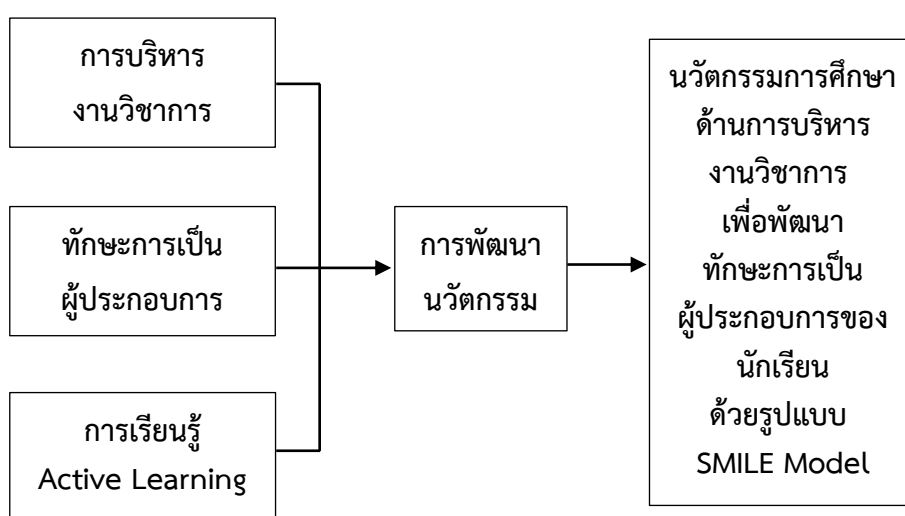
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ การเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง (Higher-Order Thinking) ด้วยการวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินค่า ไม่เพียงแต่เป็นผู้ฟัง ผู้เรียนต้องอ่าน เขียน ตั้งคำถามและถาม อภิปรายร่วมกัน ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง โดยต้องคำนึงถึง

ความรู้เดิมและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ผู้เรียนจะถูกเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ไปสู่การมีส่วนร่วมในการสร้างความรู้

สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนลงมือปฏิบัติจริง เพื่อกระตุ้นทักษะการคิดขั้นสูงผ่านการลงมือทำจากกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกคอยดูแลให้คำแนะนำ และออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงระดับความรู้เดิมของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถต่อยอดองค์ความรู้ในการสร้างความรู้ใหม่ได้

กรอบแนวคิดในการพัฒนา

จากผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของโรงเรียนค่ายบางระจันวิทยาาคม (SWOT Analysis) โรงเรียนค่ายบางระจันวิทยาาคมได้จัดทำวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ ในการวางแผนการดำเนินงาน ซึ่งวิสัยทัศน์ของโรงเรียน คือ “มุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพ การศึกษาควบคู่คุณธรรม มีทักษะการเป็นผู้ประกอบการและทักษะที่สำคัญในศตวรรษที่ 21 บนพื้นฐานหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ผู้เขียนจึงได้ศึกษาแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียน จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ พบว่าการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้เชิงรุกที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมได้ลงมือปฏิบัติจริง เป็นรูปแบบที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะผู้ประกอบการ ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ผู้เขียนได้กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบนวัตกรรม คือการบริหารงานวิชาการ ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ และการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ดังภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการพัฒนา

ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบนวัตกรรม SMILE Model

นวัตกรรมการศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนด้วยรูปแบบ SMILE Model ของโรงเรียนค่ายบางระจันวิทยาาคมได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา จำนวน 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R₁) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานความต้องการจำเป็นที่เกี่ยวข้อง หลักการแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการและศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการ

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D₁) การออกแบบและพัฒนา (Design and Development : D&D) เป็นการพัฒนาสร้างรูปแบบการบริหารจัดการและศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการ และการสร้าง ตรวจสอบ พัฒนา และหาคุณภาพของร่างรูปแบบการบริหารจัดการและศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐาน ในการสร้างรูปแบบการส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการ

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R₂) ทดลองใช้ (Implementation : I) เป็นการทดลองใช้ รูปแบบ SMILE Model มุ่งองค์ประกอบขั้นตอนดังต่อไปนี้ 1. หลักการ 2. วัตถุประสงค์ 3. ขั้นตอนของรูปแบบประกอบด้วย ขั้นที่ 1 S : Study (การศึกษา ค้นคว้า หาข้อมูล) ขั้นที่ 2 M : Management (การวางแผนจัดการ) ขั้นที่ 3 I : Implementation (การดำเนินการตามขั้นตอน) ขั้นที่ 4 L : Learning Assessment (การประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน) ขั้นที่ 5 E : Expansion (การพัฒนาต่อยอด) 4. ปัจจัยความสำเร็จ 5. การวัดและประเมินผล

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D₂) ประเมินผล (Evaluation: E) เป็นการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบ โดยรวบรวมข้อมูลจากการประเมินผลรูปแบบการส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการ และการสร้าง ตรวจสอบ พัฒนา และหาคุณภาพของร่างรูปแบบการบริหารจัดการและศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐาน ในการสร้างรูปแบบการส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการ

รูปแบบนวัตกรรม SMILE Model

การพัฒนารูปแบบนวัตกรรม SMILE Model เป็นรูปแบบการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนโรงเรียนค่ายบางระจันวิทยาเขต อำเภอบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี เพื่อให้นักเรียนได้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยเน้นการเรียนรู้ที่ปฏิบัติจริง (Learning by doing) ผ่านการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยผู้เขียนได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา เพื่อสังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการและศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐาน ในการสร้างรูปแบบการส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการกรอบแนวคิดในการพัฒนาข้างต้น ซึ่งได้ทดลองใช้ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนค่ายบางระจันวิทยาเขตและพัฒนาเป็นรูปแบบนวัตกรรมที่สมบูรณ์ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 การศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล (Study : S) เป็นการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับทักษะการเป็นผู้ประกอบการด้านทักษะอาชีพให้นักเรียนโรงเรียนค่ายบางระจันวิทยาเขตมีทักษะการเป็นผู้ประกอบการด้านทักษะอาชีพ แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นสารสนเทศ นำมาวิเคราะห์และวางแผนการจัดการ

ขั้นที่ 2 การวางแผนจัดการ (Management : M) เป็นการวางแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการ โดยประชุมวางแผนร่วมกันกับคณะครู และกรรมการสถานศึกษา เพื่อให้แผนการจัดการมีประสิทธิภาพสูงสุดและเป็นไปด้วยความราบรื่น

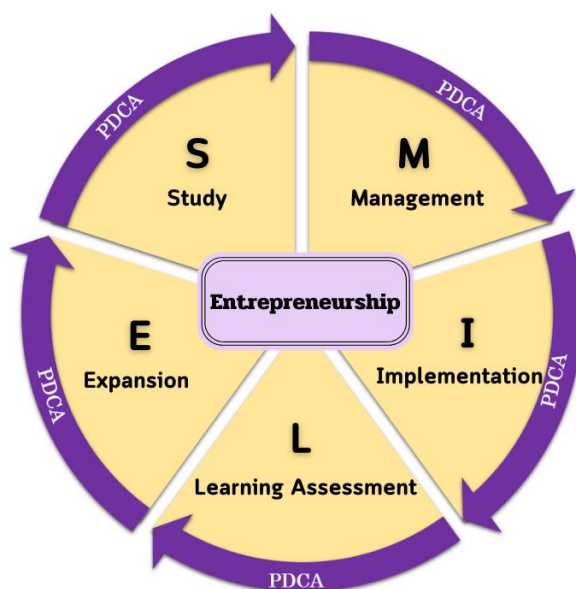
ขั้นที่ 3 การดำเนินการตามขั้นตอน (Implementation : I) ดำเนินการตามแผนการจัดการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ โดยมีการตรวจสอบการดำเนินการเป็นระยะ เป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างผู้อำนวยการ คณะครู และนักเรียน

ขั้นที่ 4 การประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน (Learning Assessment : L) เป็นขั้นตอนการดำเนินการตรวจสอบประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อประเมินทักษะการเป็นผู้ประกอบการด้านทักษะอาชีพผ่านแบบสังเกตพฤติกรรม และแบบประเมินตนเอง

ขั้นที่ 5 การพัฒนาต่อยอด (Expansion : E) เป็นขั้นตอนของการทบทวนปฏิบัติสิ่งที่ได้เรียนรู้แลกเปลี่ยน และนำผลที่ได้มาศึกษาแนวทางเพื่อพิจารณาจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา ซึ่งจะเป็แนวทางในการดำเนินงานและพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการด้านทักษะอาชีพต่อไป

ในการดำเนินงานทั้ง 5 ขั้นตอน แต่ละขั้นตอนจะต้องมีการควบคุมคุณภาพของการทำงานด้วยวงจร PDCA โดย P (Plan) คือ ขั้นตอนการวางแผน ครอบคลุมถึงการกำหนดกรอบหัวข้อ ที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง รวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ ๆ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน D (Do) คือ ขั้นตอนการปฏิบัติ การลงมือทำ และมีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้ ในขั้นตอนนี้ต้องตรวจสอบระหว่างการปฏิบัติด้วยว่าได้ดำเนินไปในทิศทางที่กำหนดไว้หรือไม่ C (Check) คือ ขั้นตอนการตรวจสอบ การประเมินผลที่ได้รับจากการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และ A (Action) คือ ขั้นตอนการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งหากผลของการตรวจสอบหากพบว่าในกระบวนการทำงานเกิดความผิดพลาด ทำให้งานที่ออกมาไม่ตรงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาลักษณะปัญหาที่ค้นพบ

จากขั้นตอนข้างต้น สามารถสรุปเป็น Model ได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงรูปแบบนวัตกรรม SMILE Model

สรุป

การพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนด้วยรูปแบบนวัตกรรม SMILE Model เป็นกระบวนการในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนมีทักษะการเป็นผู้ประกอบการผ่านกระบวนการ 5 ขั้นตอนหลัก คือ 1) การศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล 2) การวางแผนจัดการ 3) การดำเนินการตามขั้นตอน 4) การประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน 5) การพัฒนาต่อยอด โดยผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจะต้องร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงานทั้ง 5 ขั้นตอนไปพร้อม ๆ กัน อีกทั้งต้องประเมินผลการดำเนินงานแต่ละขั้นตอนด้วยกระบวนการ PDCA เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพมากที่สุด และเกิดการพัฒนาปรับปรุงอย่างสม่ำเสมอ โดยปรับให้เข้ากับบริบทของโรงเรียน บริบทของผู้เรียนเป็นสำคัญ

การนำนวัตกรรมไปใช้

จากการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้ประกอบการของนักเรียนด้วยรูปแบบ SMILE Model ของโรงเรียนค่ายบางระจันวิทยาเขตได้มีการนำไปใช้ โดยผ่านการดำเนินงาน 3 รูปแบบ คือ การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SMILE Model ตามสายการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SMILE Model บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ และการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SMILE Model โครงการและกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SMILE Model ตามสายการเรียนรู้ คือ สายการเรียนรู้ทักษะการเป็นผู้ประกอบการ (คหกรรม-อุตสาหกรรม) ขั้นที่ 1 เป็นการศึกษาบริบทของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี เพื่อนำมาวิเคราะห์จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเป็นผู้ประกอบการที่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบันตามสายการศึกษาคหกรรม อุตสาหกรรม ขั้นที่ 2 วางแผนการดำเนินงานจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับสายการเรียนรู้คหกรรม-อุตสาหกรรม โดยมุ่งเน้นทักษะการเป็นผู้ประกอบการ และวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ขั้นที่ 3 มีการนิเทศ ติดตาม ซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างผู้อำนวยการ คณะครู และนักเรียน ขั้นที่ 4 ประเมินการเรียนรู้ของนักเรียน เพื่อประเมินทักษะการเป็นผู้ประกอบการโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบประเมินตนเอง ขั้นที่ 5 จัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และร่วมกับผู้มีประสบการณ์ในการทำธุรกิจโดยตรง เพื่อนำผลที่ได้มาศึกษาแนวทางเพื่อพิจารณาจุดเด่น และจุดที่ควรพัฒนา

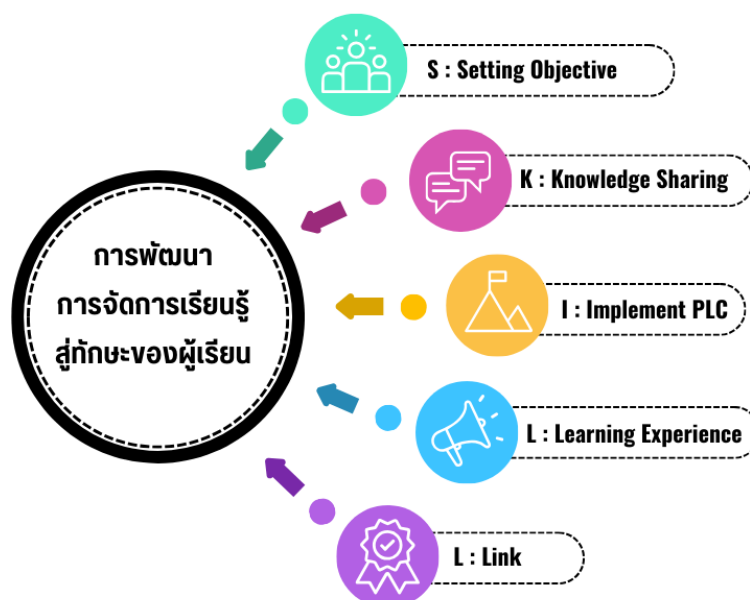
2. การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SMILE Model บูรณาการในกลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระ ขั้นที่ 1 ศึกษาทักษะของการเป็นผู้ประกอบการเพื่อนำมาเชื่อมโยงความรู้และทักษะของแต่ละกลุ่มสาระที่เหมาะสมกับแต่ละรายวิชา 1) กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ มุ่งเน้นด้านลักษณะการสื่อสาร และการสร้างเครือข่าย 2) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษาฯ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ และกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มุ่งเน้นด้านลักษณะการมีความคิดสร้างสรรค์ การออกแบบ และการสร้างเครือข่าย 3) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มุ่งเน้นด้านลักษณะการบริหารเวลา และการมีความคิดสร้างสรรค์ สร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ 4) กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพ มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่เป็นการสร้างองค์ความรู้ และการปฏิบัติจริง ขั้นที่ 2 วางแผนการดำเนินงาน โดยประชุมวางแผนร่วมกันของคณะครูในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการเป็น

ผู้ประกอบการ ขั้นที่ 3 ดำเนินการตามแผนการจัดการและขั้นตอนที่กำหนดไว้ โดยมีการตรวจสอบการดำเนินการเป็นระยะ ขั้นที่ 4 ตรวจสอบและประเมินการเรียนรู้ของนักเรียนผ่านแบบทดสอบ ขั้นที่ 5 จัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อทบทวนการจัดการเรียนการสอนของครูแต่ละคน แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและนำผลที่ได้มาศึกษาแนวทางเพื่อปรับปรุงให้ดีขึ้น

3. การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบ SMILE Model โดยบูรณาการผ่านกิจกรรมส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ ขั้นที่ 1 ศึกษาและสำรวจความต้องการของชุมชนในด้านทรัพยากร เพื่อนำข้อมูลมาจัดทำกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการให้สอดคล้องต่อความต้องการของชุมชน ขั้นที่ 2 ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และผู้ประกอบการในชุมชนประชุมร่วมวางแผน เพื่อกำหนดรูปแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการเป็นผู้ประกอบการ ได้แก่ กิจกรรมคาร์แคร์ กิจกรรมกระดังงาคาเฟ่ กิจกรรมชม ชิม ช้อป กิจกรรมสหกรณ์โรงเรียน กิจกรรมฐานการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นที่ 3 การตรวจสอบการดำเนินการเป็นระยะ มีการนิเทศ ติดตาม เป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างผู้อำนวยการ คณะครู นักเรียน และผู้ปกครอง ขั้นที่ 4 ประเมินทักษะการเป็นผู้ประกอบการผ่านแบบสังเกตพฤติกรรม และแบบประเมินความพึงพอใจในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ขั้นที่ 5 มีการนำผลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เผยแพร่สู่ชุมชนและหน่วยงานอื่น เพื่อสร้างเครือข่ายให้กับโรงเรียน รวมถึงทบทวนการจัดกิจกรรมและโครงการและนำผลที่ได้มาศึกษาแนวทางเพื่อพัฒนาต่อยอดการดำเนินงาน

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้เขียนได้เกิดองค์ความรู้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้สู่ทักษะของผู้เรียน โดยใช้รูปแบบคำว่า “SKILL” ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 3 แสดงองค์ความรู้ใหม่

S : Setting Objective หมายถึง การกำหนดวัตถุประสงค์การพัฒนา ผู้บริหารและครูสอนจะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการพัฒนา เพื่อให้มีทิศทางในการวางแผนว่าจะมีกระบวนการในการพัฒนาอย่างไรบ้าง ซึ่งต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้เรียนและสามารถตอบโจทย์ในการพัฒนาผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ

K : Knowledge Sharing หมายถึง การแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ในขั้นตอนของการพัฒนาผู้สอน จำเป็นต้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำข้อสังเกตที่ได้จากการจัดการเรียนการสอนของแต่ละคนมาปรับใช้ ซึ่งอาจจะมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียนและนอกโรงเรียนควบคู่กันไปด้วย

I : Implement PLC หมายถึง การทดลองใช้กระบวนการ PLC เมื่อมีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้แล้วนั้น ครูผู้สอนสามารถวางแผนที่จะนำข้อมูลที่ได้จากการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ไปปรับให้เข้ากับรายวิชาของตนเอง เพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนไปตามธรรมชาติของรายวิชา

L : Learning Experience หมายถึง การร่วมเรียนรู้ เป็นการดำเนินการโดยผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมในการดำเนินการนิเทศการเรียนการสอน มีการแลกเปลี่ยน เทคนิควิธีการ ในการทำงานและการจัดการเรียนรู้ เพื่อเป็นการสะท้อนและให้คำแนะนำซึ่งกันและกันในการจัดการเรียนการสอน

L : Link หมายถึง การเชื่อมโยง การประเมินผลและการขยายผล เป็นการนำผลการประเมินตนเองของสถานศึกษามาใช้ในการพัฒนากระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน เพื่อปรับปรุงพัฒนาระบบงานอย่างต่อเนื่อง และเผยแพร่ขยายผลให้กับโรงเรียนอื่น ๆ นำไปปรับใช้

รูปแบบ SKILL สามารถนำไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานตามบริบทของโรงเรียน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งในกระบวนการของรูปแบบนี้มีการทำงานแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย มีการนำข้อมูลจากการดำเนินงานมาพัฒนาอย่างเป็นระบบ สามารถนำมาเป็นสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาโรงเรียน ส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา. (16 พฤษภาคม 2550). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 124 ตอนที่ 24 ก หน้า 29 – 36.
- จรรณี แก้วเอียน. (2557). *เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ*. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- ดิเรก พรสีมา. (2559). *ครูไทย 4.0 กระทรวงศึกษาธิการ*. สืบค้น 6 มิถุนายน 2565, จาก <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID>.
- มหาวิทยาลัยทักษิณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. (2561). *แนวปฏิบัติที่ดีการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning)*. ม.ป.ท.
- วารินทร์พร ฟันเฟื่องฟู. (2562). การจัดการเรียนรู้ Active Learning ให้สำเร็จ. *วารสารวไลยลงกรณ์ปริทัศน์ (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 9(1), 135 – 145.

- สถาพร พงษ์พิบูล. (2558). *เอกสารประกอบการฝึกอบรม “คุณภาพผู้เรียนเกิดจากกระบวนการเรียนรู้”*.
สระแก้ว: คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสระแก้ว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). *แนวทางการนิเทศเพื่อพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้*. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). *การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาความเป็นผู้ประกอบการ Entrepreneurship Education* (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: บริษัท พรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561 – 2580*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566—2570)*. สืบค้น 6 มิถุนายน 2565, จาก http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2565/E/258/T_0001.PDF
- Abdullah Al Mamun, Syed Ali Fazal and Rajennd Muniady. (2019). Entrepreneurial knowledge , skills, competencies and performance. *Asia Pacific Journal of Innovation and Entrepreneurship*, 13(1), 29-48.
- Johnson, D. S., Snowden, D. N., Mukhuty, D. S., Fletcher, B., & Williams, P. T. (2015). *Entrepreneurship Skills: literature and policy review*. (BIS RESEARCH PAPER NO. 236). N.P.: Hull University Business School.
- Lackéus, M. (2015). *Entrepreneurship in Education what, why, when, how*. OECD.